

Na konci sveta

Napísal Peter Gašpar

Štvrtok, 19 November 2009 19:58 - Posledná úprava Streda, 25 November 2009 22:06

>From: Janko<janko@bestofliterature.com>

>To: „Ja“ <jarik@bestofliterature.com>

>Cc: redakcia <redakcia@bestofliterature.com>

>Subject: Uzasnuty list

>Date: 06. 03. 2002 08:34

Jaro,

spomeniem ti este jednu príhodu z Castaneda, ktoreho teraz citam. V case, ked sa este len zacinal ucit a vela veci nechapal, spomenul svojmu ucitelovi Indianovi ludovu mudrost, ze ziaden list nepadne dvakrat z toho isteho stromu. Indian sa len zasmial s tym, ze taku hovadinu uz davno nepocul a povedal mu, nech sleduje list stromu, ktory stal vedla nich. List sa odtrhol a padal na zem. Pozri sa hore, povedal mu Indian. Castaneda sa znova pozrel na strom a uzasnuty videl, ze ten isty list pada opat rovnako na zem ako pred par sekundami. Ako je to mozne, pytal sa Castaneda, ako ste to spravili, mysliac si, ze je to len nejaka forma eskamoterstva. Povedz mi jeden rozumny dovod, preco by to nemalo byt mozne, preco by nemohol jeden a ten isty list nepadnut aj tisickrat z toho isteho miesta, opytal sa ho Indian. Castaneda mu v podstate na to nevedel odpovedat. Vidis, ludia sa uz od narodenia ucia vnimat

Na konci sveta

Napísal Peter Gašpar

Štvrtok, 19 November 2009 19:58 - Posledná úprava Streda, 25 November 2009 22:06

svet v konvenčných schemach, urcitu skutočnosť si vymysľajú, kadejakými zákonmi určujú čo je, alebo nie je možné, a tak aj umierajú. Je to ich forma existencie, v podstate je to akýsi štít, ktorý ich svojím spôsobom udržuje v integrite. Svet je v skutočnosti úplne iný, ako ho vnímajú ľudia.

Maj sa. Jano

>From: Gaspar<gaspar@bestofliterature.com>

>To: Janko<janko@bestofliterature.com>

>Subject: Z konca sveta

>Date: 07. 03. 2002 12:33

Janko,

pocúvam rádio a dozvedám sa, že vlhke počasie spôsobuje cyklón, ktorý sa prehnal okolo Cairnsu, potrhá elektrické vedenia, zničí úrodu banánov, doprava je ochromená a turisti Rusia svoje zajazdy. Je stopercentne isté, že nasledujúce tri dni dažď neprestane, 93 percentná vlhkosť sa ešte zvýši a teplota bude stále okolo 30 stupňov.

Na konci sveta

Napísal Peter Gašpar

Štvrtok, 19 November 2009 19:58 - Posledná úprava Streda, 25 November 2009 22:06

Rano som sa vybral na navštevu krokodilej farmy Koorana uprostred mociarov pri ústí rieky Fitzroy prechádzajúcej cez Rocky. Maju tam 33 krokodilov, je to komerčná farma produkujúca krokodíliu kožu a maso, občas na objednávku odchytaávajú nebezpečných krokodilov v turistických oblastiach. Na farme je možnosť kúpiť si výrobky z krokodilej kože, opasky, aktovky, obuv, v bufete predávajú za štyri dolare pagace plnené mletým krokodílim masom.

Prehliadka krokodilej farmy sa mi pacila. Krokodili ziju v zajati, ale maju pre seba obrovsky priestor, takže o tom asi nevedia. Od farmara Johna dostávajú na obed kusiska masa, ľudia sa krmeniu prizerajú, za čo zaplatia vstupne. Farmar John sa stara o dobre podmienky pre zvierata, pozná ich vlastnosti a potreby, pri každom krokodilovi sa pristavi a predstavi ho menom a charakteristickými vlastnosťami. - Tento je mladý, bojovný, agresívny, je to fesak, táto je Buka, starý pan, 700 kil, krotký a mierumilovný, na tamtoho pozor, je vrtosivý, poslali nám ho zo zoológiekej záhrady, kde utopil svojho ošetrovateľa.

Keď John vidí, že samec sa cíti osamelo, dá mu do ohrady samičku, čo však nemusí vždy dopadnúť dobre, ak sa krokodilovi samička nepáči, pohryzie ju a môže jej poškodiť vzácnu kožu. V tom prípade mu farmar musí zohnať novú samičku. Samička kladie vajcia na odľahlé miesto. Nakladie na jedno miesto 50-80 vajec a zadnou nohou veľmi jemne a opatrne zahrnie vajcia hlinou, listím a suchou trávou. Potom sa tri mesiace zdržiava v blízkosti hniezda, aby ho mohla chrániť. Ale farmar s pomocníkmi chyti samičku do slucky, priviaže o strom a zatiaľ vyberie vajcia z hniezda. Vajcia potom vloží do inkubátora a nič netušiaci oklamaná krokodíli samica ochraňuje prázdne hniezdo. Vajcia sú v inkubátore. Súčasťou show bolo vyľahnutie nového krokodíla. John priniesol z inkubátora vajce, potukal a zo skupiny sa rozvinul nový krokodíl obalený slizom.

Naspät do Rochamptonu som išiel s dvomi mladými ľuďmi, ktorí sa tiež zúčastnili show. Slečna bola zhrozená nervackým krokodílom, ktorý pohryzol pridelenu samičku. Cestou sa opät husto rozpršalo a večer, keď som kráčal od obelisku na Obratníku Kozorozca do Katedrály Sv. Josepha už lialo, až to vsade hucalo. Tulák v parku pri Obratníku sedel na lavičke so strieskou. Trpezlivo čakal na koniec dažďov, v igelitovej taške mal možno flasu vína na obveselenie duše v tomto necase.

To musím urobiť aj ja.

Gaspar

Na konci sveta

Napísal Peter Gašpar

Štvrtok, 19 November 2009 19:58 - Posledná úprava Streda, 25 November 2009 22:06

>Attachment

Peter Gašpar

□

NA KONCI SVETA

Mik Jagoda pricestoval do Wellingtonu a na dve noci sa ubytoval v zaprášenom YHA hosteli pre fakin bekpakerov, ako ich on nazýval, považujúc ich za istý druh spodiny spoločnosti, tulákov prežívajúcich zo dňa na deň, babrákov, nihilistov, zbabelcov, opilcov, ateistov, ešte raz zbabelcov, pokrytcov, hlupákov, pajácov bez chrbtovej kosti, od ktorých sa chcel jedného dňa navždy odlíšiť. A ten deň sa nezadržateľne blížil. Mik Jagoda už nechcel, aby ho počítali k nim, napriek tomu, že sa niekoľko rokov potuluje po zemeguli pripútaný k veľkému ošúchanému batohu, ktorý už tiež všeličo zažil v rokoch putovania. Pred mnohými rokmi ho vyrobili v Bulharsku, v textilnej továrni v meste Plovdiv a dnes je položený v spoločenskej miestnosti v YHA hosteli Horsts Place na Novom Zélande. V minulosti ho prevrtali nožmi spolupasážieri v preplnenom vlaku na predmestí Bombaja, odplavila ho voda po prietrži mračien v malajských horách, v Tasmánii papagáj kea doňho vyďobal dieru a v meste Needles na okraji Mohavskej púšte vo východnej Kalifornii ho horúcou šťankou pokropil túlavý pes, keď si Mik na benzínovej pumpe kupoval cigarety a lacný, ale chutný porciovaný chlieb. Mik Jagoda chcel na tieto ponížujúce roky putovania zabudnúť. Na druhý deň ráno si kúpil noviny a v inzertnej časti našiel to, čo hľadal - slnečnú izbu so samostatným vchodom, kde začne žiť nový život usadlíka. Večer sa poobzeral po okolí, po tej pahorkovitej krajine šibanej ostrým vetrom prinášajúcim vôňu ľadu

zo susednej Antarktídy; pahorky sa prelínajú a krúčia okolo zložitých zálivov s vodou neprímerane pokojnou k presunu vzdušných mäs. Voda spokojne naráža na vysunuté betónové móla alebo nízke brehy lemované odhalenými koreňmi stromov s čudnými názvami v reči Maorov. Niektorí z príslušníkov kedysi bojovného národa sa motajú po stúpajúcich a klesajúcich uliciach, hlavy na krátkych krkoch majú vysunuté dopredu ako u útočiacich býkov; oni však neútočia, iba sa potácajú a v polospánku hľadajú miesto, kde by sa mohli zvaliť a v pokoji sa prekenuť cez noc do nového dňa. Hľadajú si pod nohy a topánkami suchú po vrásčitom asfalte úzkych ulíc, ktoré tiež majú názvy v ich reči.

Pri Včelom úle krúžilo policajné auto a Mik dvakrát zazrel cez otvorené okno šachovnicovú lemovku na policajtovej čiapke a policajtovu blyšiacu sa vyholenú tvár, na ktorej akoby bolo napísané slovo s výkričníkom. Auto prešlo okolo neho dva razy a spomalilo na rohu ulice, kde dvaja muži v útočnom postoji šermovali rukami, ale keď zbadali auto, akoby šibnutím čarovného prútika prestali, otočili sa a zasalutovali ako mladí vojaci na stráži. Mik sa vnoril do bočných ulíc zahalených tmou, kde-tu prevrtanou úzkym kužeľom svetla z pouličnej lampy obletovanej hmyzom. Aj v úzkych uličkách sa preháňal ľadový vietor, ktorému stáli v ceste zaparkované autá natisnuté jedno na druhé. Stromy aj domy a autá pod nápormi vetra vzdorovito šumeli, tu sa už po uliciach nik nemotal a väčšina okien bola čierna a za zasvietenými oknami nikde nebolo vidno tiene postáv. Mik prešiel cez tri, štyri pahorky a očividne stratil orientáciu, dych mora už skoro vôbec necítil. Na konci slepej ulice zacítil hnilobný závan mokrého lesa a vzápätí vhuhol do bahna. Dal sa pomaly na cestu naspäť a vzdal sa nádeje, že nájde dom so slnečnou izbou, v ktorej bude nasledujúce mesiace, či možno roky, žiť. Všade sa rozhostila tma a cesta naspäť do hostela mu trvala dvakrát dlhšie. Prechádzal cez iné pahorky a iné ulice, ale takisto šibané vetrom. V hosteli už všetci svetobežníci spali, iba vrátnik, ktorý mal nočnú službu, sedel za stolom na recepcii a prepočítaval si drobné rozložené na stole. Zaškrípanie dverí ho vyrušilo zo sústredenia a štúply chlapík sa vymrštil. Tvár sa mu predĺžila a chudé ruky pripomínajúce odseknuté telefónne káble sa ohli a majetnícky objali dve kôpky drobákov. Proces rozdeľovania na strieborné a žlté mince musel vrátnik po Mikovom vrznutí dverami prerušiť, kôpky sa zosypali a opäť pomiešali.

- Je to prepád? - spýtal sa vrátnik, nazvime ho Joe Stenham, keď videl, že nový nájomník sa pokúša o ospravedlňujúci úsmev.

- Prepád bol dnes niekde inde, - odvetil Mik.

- Nabudúce neduňte nohami a netrieskajte dverami, prosím vás. Mám slabé srdce, budú mi dokonca montovať strojček. Chcem sa dožiť spokojného dôchodku. Poistovňa zaplatí iba polovicu, polovicu si musím zaplatiť sám. Doslova obraciam v ruke každých desať centov.

Na konci sveta

Napísal Peter Gašpar

Štvrtok, 19 November 2009 19:58 - Posledná úprava Streda, 25 November 2009 22:06

Bohvie, či sa strojčeka dožijem, ak mi tu každý bude trieskať dverami. Prosím vás, zamknite. - Mik otočil kľúčikom raz a potom ešte raz a vyskúšal kľučku.

- Zatiahnite, prosím vás, záves. Dúfam, že dnes už nikto nepríde a budem môcť dokončiť túto prácu. Radšej zhasnem aj vonkajšie svetlo, aby nelákalo ožranov.

- Vrátili sa už Írky, pane?

- Vrátili sa, ale ešte som neskontroloval, či sa doplazili do spálne. Došli ticho a jedna z nich štvornožky. Nevie, kde sa tak zmontovali. Bekpakerská háved'. A vy ste kde boli? Vyzeráte takmer triezvy, čo je neprirodzené.

- Zdravotná prechádzka nočnými ulicami.

- Videli ste políciu a Maorov? Dajte si na nich pozor, na jedných aj druhých, - povedal vrátnik Joe Stenham, zdvihol ruku od svojich drobných a vystrel ukazovák. Mik si obzeral vrátnikovu tvár, ktorá sa opäť zaguľatila a videl v nej opatrnosť, obavy, neistotu, ktorú sa snažil dočasne rozptýliť myšlienkami na niečo spoľahlivé - ako napríklad strojček povzbudzujúci schátraný srdcový sval pomocou energie z elektrických bateriek. Muž bol malý a nevýrazný, väčšinu svojho pravdepodobne nevýrazného života mal už za sebou a neostávalo mu nič iné, iba na základe svojich doterajších skúseností opatrne pokračovať ďalej, pokiaľ to pôjde. Mik vedel, že ak by zostal a sadol si na diván prederavený uhlíkmi z cigariet, dozvedel by sa od štúpleho chlapíka celý jeho príbeh a zo svojho by nemusel povedať nič. Pravdepodobne by sa dopyčul o jeho ženu, ktorú už zrejme nemôže ani cítiť, o deťoch, ktoré určite odišli do sveta a o jeho koníčku, ktorým by mohol byť rybársky čln alebo maľba akvarelov alebo modely slávnych parníkov. Poznal to z predošlých hostelov, karavanparkov, kempingov, ubytovní, ktoré poskytujú ubytovanie za nízku cenu a podobajú sa svojimi vrátnikmi, dočasnými obyvateľmi, svojimi vrždiacimi schodmi a posteľami, svojimi pachmi potuchliny, čistiacich prostriedkov, dymu a alkoholického dychu spitých zákazníkov. Tak teda írke girls sa vrátili, tak ako predpokladal a bol rád, že neprijal ich ponuku na spoločný večer. Takto by dopadol aj on, s nesmiernou bolesťou hlavy, roztraseným žalúdkom, depresiou a pravdepodobne by sa nevyhol ani sexuálnemu zážitku s jednou alebo skôr s obidvoma írskymi slečnami, ku ktorému sa schyľovalo už podvečer. Dal prednosť triezvosti a uchovaniu energie, ktorú určite bude potrebovať pre štart v novom živote. Girls - Judy a July, tak sa tuším volajú všetky tie bekpakerky vyhadzujúce si z kopýtka ďaleko od Dublinu (ich náruživosť rastie úmerne so vzdialenosťou od Dublinu, to Mik dobre vedel) - spali alkoholickým spánkom. Jedna krížom cez

druhú a na zemi pod dekou ležala ďalšia skrútená postava, očividne muž, obeť ich sexuálnej pažravosti, s ktorým Judy a July zavříli večer. Ešte raz sa poteřil, že to nie je on a muža opatrne prekročil, aby sa dostal k oknu, od ktorého ľahal čerstvý vzduch pískejúc v polpalcových špárach. Vďaka špáram sa ľažký vzduch nasýtený krčmovým pachom a vodkovými výparmi medzitým ako Mik prišiel, zriedil s ostrým, slaným, fičiacim poslom z južných morí začínajúcich za posledným pahorkom podľobanom blikajúcimi svetlami. Otvoril okno, okenica narazila na odškerený odkvap, po ktorom vystúpil muž za svojimi dámmami. Letmo pozrel na biele zadky trčiace spod pokrývok a červené írcke podpazušie mäsnatej Judy nesluřne otrčené do stredú miestnosti. Snažil sa nedýchať. Zrazu si uvedomil, že sa nachádza na ostrove. Zbehol dole, aby vrátnika ubezpečil, že všetko je v absolútnom poriadku. Ten skončil triedenie drobných a teraz mal na stole dve kôpky časopisov, ktoré triedil podľa neznámeho kritéria.

- Spia ako v oleji, snívajú sa im sladké sny, - povedal Mik z polovice posledných schodov.

- Ó kej, chápte moje obavy, priemerne raz za pol roka sa tu niekto udusí vlastnými zvratkami. Zvratky sú niekedy naozaj veľmi nebezpečné, mladý muž. Ó kej.

- Niektoré mladé dámy majú dobré žalúdky.

- S tým súhlasím. Väčšinou sa u nás dusia mladí muži podobní vám. Azda je tunajšia vodka pre nich príliš tuhá. Ja už dlhé roky alkohol v akejkoľvek podobe neprijímam, ale dobre si pamätám pocit ako vodka po dotyku s jazykom steká a v útrobách dochádza k príjemnej explózií, ktorú neviem k ničomu prirovnať. - Prerušil prácu s časopismi, držiac jeden z nich v dvoch prstoch na pol ceste z jednej neporiadnej kôpky na druhú úľadnú kôpku.

- Domnievate sa, že írcke dámy podľahli tejto vnútornej explózií?

- Isteže, mladý muž. Ako sa, fakinel, voláš?

- Moje meno je Mik.

- A moje Joe. Ak si na chvíľu prisadneš, môžeme si spolu zalistovať v týchto časopisoch. - Bolo už dávno po polnoci a Mik si pomyslel, že by si mal pred novým dňom pár hodín oddýchnuť, a tak sa chystal ukončiť rozhovor nejakou obvyklou frázou, ale nijaká mu neprichádzala na um. Pristúpil teda k stolíku a so záujmom čakal, čo znamenajú tie časopisy.

- Niektoré články, - povedal vrátnik Joe, - sú odo mňa.

- Chceš povedať, že si ich napísal ty?

- Presne tak.

Do postele sa dostal tesne pred svitaním, ale dlho nespal, pretože si dal záležať, aby opustil hostel predtým, ako sa Judy a July pozviechajú. Holý chlap na zemi sa obliekol a zmizol cez okno do chladného rána. Mik ho nevidel vstávať ani preliezať cez okno, ale zobudilo ho rinčanie odtrhnutého odkvapu a spriška fakov, ktoré vzápätí prirodzene nasledovali, a keby nenasledovali, musel by Mik skočiť k oknu a zistiť, čo sa stalo. Lezec mohol spadnúť, udrieť sa, upadnúť do bezvedomia alebo sa rovno zabiť. Slečny mali nakúpené pravdepodobne viac, o čom svedčila dopitá fľaša vodky v posteli vedľa nahých tiel, ktoré pokojne dýchali, oddychujúc po veľkej námahe. Žiadne zvracanie, ani kŕče, ani nepokojný alkoholický spánok. Vďaka prirodzenému talentu a skúsenostiam im zrejme alkohol nerobil veľké problémy. Všetko bolo v skvelom poriadku. Vrátnik Joe skoro ráno končil a na vrátnici ho vystriedal študent a kôpky časopisov vymenili učebnice a zápisníky. Časopisy, ktoré nostalgicky triedil nočný vrátnik Joe Stenham, podľa toho, či sa tam vyskytoval jeho vlastný článok, alebo nie, boli staré ročníky Jachtárskeho mesačníka, Lodníka, Morského orla a americkej revue Jachtár, ktoré sa venovali jachtárskemu športu v časoch, keď bol ešte v plienkach. Joe Stenham prispieval do časopisov fejtónmi a vymyslenými príbehmi zo života námorníkov, ku ktorým ho inšpiroval veľký spisovateľ Joseph Conrad a jeho osobné skúsenosti na vlnách Tichého oceánu.

Ani ráno vietor neustal a drobné kvapky dažďa fičali Mikovi okolo uší ako smutná pesnička o jeho biednom tuláckom osude. Za bieleho dňa bolo na uliciach veselšie aj v tomto počasí, ale v duši mu akosi stále nebolo veselo, omíňal ho pocit osamelosti, ktorý ako tieň vláči so sebou všade, kam sa pohne. Nečakane presadne z vlaku na diaľkový autobus a pocit chvíľu mešká, ale pri pohľade z okna autobusu na šíre pastviny alebo končiare neznámeho pohoria príde chuť zafilozofovať si a nenápadne sa vráti aj starý dobrý pocit osamotenosti a na celé hodiny sa Mik

pohrúži do obľúbených melancholických špekulácii. Takisto je to pri chôdzi mestami a dedinami, pohoriami a púšťami a pri rozhovore s neznámymi ako je Joe Stenham, bývalý pisateľ dobrodružných poviedok o pirátoch. Všetci do jeho života prichádzali nenápadne, všetci títo neznámi spisovatelia, básnici, filozofi zapodievajúci sa vznikom a zánikom sveta, maliari, blázni, zločinci s falošnými pasmi, potulné prostitútky, hľadači pokladov, chválenkári, podvodníci a rozliční mudrci, všetci prichádzali a odchádzali, vlastne sa o seba iba opatrne obšuchli v panike chaotického hemženia. Každým dňom ho pri putovaní zožierala netrpezlivosť a jeho myšlienky sa pohybovali v bludnom kruhu, v ktorom sa nedalo nič dôležité rozoznať. Mnohé rozhovory si pamätal naspamäť a takisto aj tváre hovoriacich a smer odkiaľ pofukoval vietor, pamätal si aj chuť piva v hostincoch na rohoch ulíc v mestách s nezmyselnými názvami plnými gramatických chýb. Väčšinu rozhovorov predčasne ukončil a netrpezlivo sa vzdialil, aby si to všetko zatriedil, ale teraz po státisícoch kilometroch si zaumienil, že sa zastaví a do slnečnej izby si kúpi veľký televízor, hudobnú vežu s množstvom cédečiek a kúpi si aj akvárium a kvalitnú zobcovú flautu s notami pre začiatočníkov.

Majiteľ nájomného domu opravoval plechovú strechu nad samostatným vchodom do slnečnej izby pripravenej pre nového nájomníka prichádzajúceho z mesta. V poslednom období každý deň niekoľko hodín pršalo a občas sa z oceánu prihnal šialený víchor postupne rozoberajúci plechové krytiny domov na vrchole pahorkov v štvrti Te Aro. Majiteľ Gordon bol územčistý, dobre stavaný muž silnej povahy, čo sa prejavovalo aj v jeho silných, svalnatých rečiach. Zo žartu sa vyhrážal svojim slabošským nájomníkom hroznými smrťami, pričom sa mu črty tváre zostrili a zrenice zúžili, vysielajúc sadistické signály. Mnohí starší nájomníci si na jeho sporadické návštevy celkom zvykli a vnímali jeho vreskl'avý hlas ako zábavné intermezzo v ubíjajúcom každodennom zápase o kúsok jedla, dúšok alkoholu a štipku marihuany. Gordon stál pri práci v nepríjemnej polohe na rozviklanom rebríku a pridržoval sa odtrhnutého plechu. Priškrteným hlasom si pre seba šomral obľúbené vyhrážky ako "Ja tu asi niekoho zaškrťm", "Ja niekomu dnes roztrieskam prašivú gebuľu", "Sukini synovia, dáte si na mňa, konečne, pozor?" a podobne, keď sa vynoril spoza rohu upachtený chlapík ohnutý pod ťažkým batohom.

Mik mal pocit, že miesto konečne našiel, a tešil sa, ako si s úľavou zloží batoh vo svojej slnečnej izbe s výhľadom a začne prípravu na stabilizáciu svojej rozháranej duše.

- Pán Gordon Farrady? - spýtal sa muža visiaceho zo strechy.

- Ja niekomu rozmlátim papuľu, - povedal majiteľ Gordon. - Áno, to som pochopiteľne ja. Zatlčiem tento prašivý klinec a hneď zleziem.

Na konci sveta

Napísal Peter Gašpar

Štvrtok, 19 November 2009 19:58 - Posledná úprava Streda, 25 November 2009 22:06

- Volal som na inzerát Slnecná izba s výhľadom. Zdá sa, že si najskôr budem musieť počkať na slnečný deň.

- A čo myslíš, kvôli komu leziem po streche? Nemám rád provokácie, chlapče. Prestaň vtipkovať a odporúčam ti v mojej prítomnosti obmedzuj myslenie na absolútne minimum, - povedal charizmaticky pán Gordon Farrady stojac už pevne na zemi, mierne predklonený v efektnej základnej polohe pri niektorom z ázijských zápasníckych štýlov, ktorých popularita vďaka ázijským televíznym kanálom v poslednom období nesmierne vzrástla. Prešedivená hriva mu slobodne povievala okolo červenkastej tváre obsahujúcej malé oči, ktoré sa vpíjali do novej obete prekvapene sa chýliacej od rozpakov, ktoré však pánu Gordonovi nepripadali dostatočné, a tak začal na dôvažok aj nervózne podupávať nohou, šermovať rukami a pľuť, až sa mu líca triasli.

- Môžem si teda slnečnú izbu obzrieť? - placho a vyhýbavo sa Mik poobzeral vôkol seba, hľadajúc niečo, na čom by mohol zastaviť svoj pohľad. To sa od neho očakávalo.

- Ak v nej chceš bývať, budeš musieť. Mudrlant. No poďme!

Izba mala lichobežníkový pôdorys, pretože vonkajšia stena veľkého domu obloženého verandami v tomto mieste kopírovala pôvodne rastlú skalu na vrchole pahorku, a takisto chodba, prechádzajúca stredom prvého podlažia, sa pred východom na zadný dvor mierne zatáčala z toho istého dôvodu. Bola malá a malý bol aj písací stolík pod oknom a malá bola aj skriňa s poličkami strčená do tupouhlého kúta za dverami. Veľká bola iba masívna posteľ s mosadzným kovaním a nohami so závitmi, ktoré umožňovali vyrovnať posteľ do stabilnej a vodorovnej polohy aj na hrboľatej dlážke tak, ako sa vyrovnáva kuchynská váha alebo teodolit. Určite by sa ušetrilo mnoho vzácneho priestoru, keby namiesto staromódneho posteľného monštra umiestnil do izbičky jednu z tých moderných rozkladacích sedačiek, ktoré rozložené nezaberú viac miesta ako vojenské poľné ležadlo, avšak Gordon bol v hĺbke duše dobrák - čo sa mu občas veľmi úspešne darilo maskovať ostentatívnym hulvátstvom - a mal záujem, aby sa jeho podnájomníci dobre vyspali na pohodlných posteliach, čo bola podľa neho alfa a omega dobrého nájomného domu. Nemohol dať predsa mužovi stredného veku, akým bol Mik, podpriemerne malú posteľ, nemohol ani počítať s tým, že z davov ľudí, ktorí prichádzali do mesta - boli to pochopiteľne ľudia rozličných veľkostí, od malých až k veľmi veľkým - prejavia záujem o jeho slnečnú izbu s výhľadom práve tí menší.

- Osemdesiat dolárov, - povedal Gordon, - ak si steny vymaľuješ, dostaneš zľavu. Zajtra ti

donesiem farbu a štetce má nájomník Bradley z izby číslo 4.

- Izba nie je zlá, ale je malá a kosoštvorcová. Kde si tu, doboha, položím televíziu. Základňa krát výška, - na znak rozmýšľania si Mik chytil vyholenú bradu, - čiže asi šesť metrov štvorcových. Je to teda osemdesiat dolárov za mesiac? A je tu dosť nízky strop. A zateká.

- Hovno, - povedal pohotovo pán Gordon. - Nešpekulovať! Je to osemdesiat dolárov týždenne a platí sa dopredu na dva týždne. Radšej si to zapíš, hneď ti donesiem papier a nejaké večné pero. Keď to budeš mať zapísané, budem mať väčšiu istotu, že si to zapamätáš. Osemdesiat!

Gordon bol v mihu preč a svojím svižným skokom zvířil vlhký starý vzduch v miestnosti a vzápätí vrzli dvere na druhom konci chodby a potom nasledoval krátky tlmený rozhovor s nejakou osobou na druhom konci chodby. Z rozhovoru bolo počuť len Gordonovu časť, ale slová pohltili steny domu, k Mikovi sa dostali len zvuky podobné štekotu psa. O pár sekúnd sa rozštekali psi v susedných dvoroch a neprestali ani potom, keď sa Gordon vrátil do izby s papierom, večným perom a fľašou vodky.

- Je mi ľúto, minul sa mi ľad, - povedal pán domu, položil fľašu, vytiahol z vreciek poháriky. - Píš si poznámky.

- Ak si pred chvíľou počul chrčanie, bolo to chrčanie nájomníka Brada, ktorého som chytil pod krk. Je to totiž prefikáný neplatič. - Nalial a hneď vypili a potom pán Gordon nalial znova. Mik neveril, že niekoho chytil pod krk, i keď si to pri pohľade na Gordonove hrčavé ruky vedel ľahko predstaviť. Predpokladal, že ostré slová pána Gordona sú myslené obrazne. Vodka mu zachutila a ani si neuvedomil, že odhodlanie na triezvy začiatok nového života sa mu podarilo posunúť o jeden deň.

Otvorili okno, cez ktoré sa dnu vovalil vlhký, ale čerstvý prúd vzduchu voňajúci hlinou a mokrým lístím. Gordon nalial do pohárikov už po piaty či šiestykrát, proti čomu Mik zakaždým zo slušnosti mierne zaprotestoval. Pán Gordon mu čo-to porozprával o súčasných nájomníkoch, s ktorými sa bude každodenne stýkať. - Uvidíš, je to pekná zberba. - Mik sa dozvedel o maorských manželoch, ktorí sa navzájom tetujú, o pijanovi Malcolmovi de Vries - meno mu Gordon napísal na papier - ktorý vlastnil rybársku loď, ale prepil ju a teraz má hovno, v podkroví býva ďalší výrazný reprezentant domu blázon Ryan. - Najväčší pozor si daj na slizkého hada

Na konci sveta

Napísal Peter Gašpar

Štvrtok, 19 November 2009 19:58 - Posledná úprava Streda, 25 November 2009 22:06

Bradleyho. Poznáš ho podľa charakteristického smradu. V izbe za kuchyňou býva malá slečna Júlia, ktorá hľadá milenca. Ak sa ti zapáči, nemám nič proti tomu, je tvoja. Mimochodom, v krajine je nedostatok mužov a ja ťa musím pri tejto príležitosti upozorniť, že ženy budú na teba sadať ako muchy. Si mladý a bude sa im páčiť tvoj prízvuk, asi sa im bude páčiť aj tvoja bledá tvár, i keď na môj vkus je príliš bledá a hladká ako riť - uvidíš a porozprávaš mi svoje skúsenosti. Posteľ máš vynikajúcu - presadol si na posteľ a spolu sa trocha pohúpali na mäkkých matracoch - girls si sem môžeš vodiť, ako často sa ti zachce, ale zapamätaj si, prídu a odídu, pokiaľ sa mi budú presúšať po celom dome, vykopnem vás na ulicu, najprv Sheila a za ňou ty so svojim vercajgom a televízorom, čo ti na ňom tak záleží. Na chodbe sa opäť ozval suchot, niekto vyšiel zadným vchodom a o chvíľu vošiel naspäť do budovy. Vonku pršalo.

- Televízor zavesíme na konzolu nad oknom, - povedal Gordon zahľadiac sa do ostrého kúta pri okne. Cez otvorené dvere nazrel dovnútra mladý beloch kaukazského typu s napomádovanými vlasmi a telom impregnovaným niekoľkými druhmi parfumov, a tak sa Mik zoznámil s nájomníkom Bradleym z izby č. 4, ktorý naozaj neniesol známky škrtenia na krku ozdobenom čiernym motýlikom prepichnutým ihlicou.

- Mám stopercentnú tutovku, Gordon. Poznáš Joea z Joes Café? Tentoraz mu nestačila škatuľka cigariet, musel som mu dať dve, - povedal Brad tľapnúc Gordona po ramene, pričom mu prefíkané oči žiarili a líca sa mu červenali vzrušením.

- Ako sa volá?

- Jungle Rum. Nádherné zviera, - žmurkol Brad - Tak požičaj aspoň dvacku.

- Kto zaplatí nájomné?

- Potom.

- Tu máš stovku, na víťazstvo. Jungle Rum. Jungle Rum. Jungle Rum. Nikdy som o ňom nepočul. Ak dobehne druhý, bude sranda. Konečne ťa zavraždím a budeme mať obaja pokoj. - Nájomník Bradley sa vzdialil vsadiť na koňa a zostal po ňom v izbe obličiek parfumu ako vizitka

Na konci sveta

Napísal Peter Gašpar

Štvrtok, 19 November 2009 19:58 - Posledná úprava Streda, 25 November 2009 22:06

alebo ako podpis v knihe návštev.

- Niet Boha, - povedal pán Gordon, nečakane načrúc do témy, ktorej sa mohol chytiť aj Mik a núkala sa mu zrazu príležitosť čiastočne znížiť deficit v rozhovore s týmto vynikajúcim extrovertom, aj keď si od začiatku inštinktívne uvedomoval, že bude musieť v prípade priameho súboja zbabelo stiahnuť chvost a obratne vyvolať dojem, že ide o lišiacky gambit. Domáci pán a jeho nový podnájomník už boli pod parou a samopašne sa pohupovali na posteli pijúc vodku priamo z fľaše, tretej v poradí.

- Nie je ani jeden boh, - spresnil myšlienku Gordon a dvakrát mykol obočím, čo si Mik zapísal a tiež mykol obočím. Mik počas štúdií počul o obore vedecký ateizmus a mohol by Gordonovi poradiť, ako rozvíjať slobodné myslenie v tomto smere, určite by mu už slovné spojenie vedecký ateizmus vyrazilo dych svojou výstižnosťou. Mohol by mu zohnať spisy význačných ateistov a iných voľnomyšlienkárov a poradiť mu pri štúdiu. Ak by chcel, zohnal by mu aj samizdatové úvahy úplne neznámych albánskych anarchistov, ktoré preložil do angličtiny počas štúdií v Temešvári, ale na to už bolo neskoro.

- Fíha, - zapískal Mik, - to je úžasné.

- Náboženstvo je pre slabochov, - silno treskol bohorúhačsky päšťou do stola Gordon Farrady.

- Nech žije marxizmus! - zaspieval Mik poskakujúc po posteli ako po trampolíne.

- Čože?

- Marx! Vsaďme na Marxa, sto dolárov na víťazstvo!

- Jagoda, Jagoda, ty si môj najmilší podnájomník. Tebe verím. Mal som vsadiť na Marxa, mal som vsadiť na Marxa. Kôň s menom Jungle Rum predsa nikdy nevyhrá, také kone nevyhrávajú.
- Bože môj, bože môj, - nariekal pohan Gordon. - Mal som vsadiť na Marxa. Bradley je kokot.

Odvtedy sa Mik pánovi domu vyhýbal. S nevôľou si spomínal na bohapusté reči, trápili ho výčitky svedomia, depresia po otrave vodkou sa ťahala niekoľko dní a Mikovi neostávalo nič iné, iba prekonávať neznesiteľnú netrpezlivosť a venovať sa pokániu. Chodil sa modliť do malého kostolíka svätého Columbéna dole pod svahom a v svojich modlitbách prosil Boha: - Pane, ukáž mi, aké je moje miesto v Tvojom božom pláne. - A trpezlivo čakal na božie znamenia. Postupne sa zoznámil so všetkými nájomníkmi a mnohým z nich pomáhal malými, päť, desať, dvadsať dolárovými pôžičkami, ktoré mu len zriedkavo vracali, avšak všetci boli k nemu milí a dávali mu cenné rady ako pumpnúť úrady o nejaké peniaze, ako prežiť život bez práce, učili ho ako treba žiť. Všetci okrem Brada žili z podpory pre nezamestnaných a z podpory mnohých iných humanitných organizácií, úradov, inštitúcií a z podpory malých sponzorov ako bol Mik, ktorí mali ešte niečo na rozdávanie a dali sa obmäkčiť. Maorskí manželia Mae a Walker z podkrovia ho občas pozvali k sebe do izbičky, kde vládol obrovský neporiadok. Mik obdivoval ich schopnosť udržiavať taký grandiózny neporiadok a zakaždým, keď sa v izbičke ocitol, cítil sa pobavene. Usadili sa na hromady textilu, pod ktorým niečo zapraskalo - kostry mŕtvol? - porozprávali sa o rybačke a cestovaní a potom Mae slávnostne ušúľala fajnovú cigaretu a každý si párkrát slávnostne potiahol. Všetci nájomníci boli normálni ľudia vyzbrojení nevyhnutnou prefíkanosťou a úskočnosťou a ďalšími vlastnosťami, ktoré im dávali šancu ako tak prežiť. Výnimkou bol plachý, chudý muž Ryan, obývajúci najmenšiu izbičku v rohovej vežičke domu. Bol to naozajstný blázon bez schopnosti komunikovať so svojimi inteligentnými spoluobčanmi, dokonca bez schopnosti vysloviť súvislú vetu. Zdalo sa, že nechápal ani Mikovu otázku: Ako sa voláš? Iba niečo zakoktal, takže vlastne ani nie je isté, že sa volal Ryan, možno sa volal Mr. Brown. Po chodbách sa plichtil ako mím po javisku, vždy sa kamsi ponáhľal, vždy mal kopu práce s triedením odpadkov na zadnom dvore a ktovie, čo robil na prechádzkach ulicami, asi sa tiež zaoberal odpadkovými košmi. Mik ho niekedy nevdojak pozoroval pri práci na zadnom dvore, kam mal pohľad zo svojho okna. Vysypal odpadkový kôš na igelit, zamyslel sa, natiahol si gumené rukavice a s profesionálnou istotou sa pustil do práce. Plastikové nádoby, prázdne konzervy, kúsky hadíc, dosky, noviny, škatule, časopisy, plagáty, plesnivý chlieb, handričky si vždy najskôr poobzeral a v duchu zhodnotil ich použitie a význam a väčšinou ich vložil do svojho vreca a kamsi ich odniesol. Nespotrebované odpadky vrátil opatrne naspäť do odpadkového koša. Raz Mik videl, ako Ryan našiel kúsok surového rezňa a aj ten si odniesol a v umývadle v kuchyni očistil, potom si ho upiekol a s chuťou zjedol. Ryan mal kopu falošných kamarátov, ktorí v stredu večer prichádzali k domu a obšmietali sa okolo, až kým neošmekli Ryana o posledný cent z dávky pre nezamestnaného, chorého, úbohého, neustále ponižovaného, zraneného, biedneho, bezbranného muža. Odmenou za poskytnuté peniaze mu bol posmech, úškľabky a ulicou sa rozliehajúci hurónsky smiech, čo si však chudý muž Ryan vďaka svojej zaostalosti absolútne nevšimol a vracal sa s nadšením k svojim odpadkom. Dotieravci búchali na dvere, hádzali kamienky do okna a Mik ich občas odohnal - Zmiznite, Ryan tu už nebýva! - ale oni si ho predsa niekde počkali a vyžmýkali z neho posledný cent.

O mesiac sa do domu prisťahoval mladý muž, ktorý mal pre budúcnosť veľký význam. Bol to fyzik nízkych teplôt, autor série článkov, v ktorých zavádzal neslýchané novoty. Zabalený v spacom vaku študoval brožúrky a čmáral po papieri zložité odvodzovačky, ktoré často ukazoval nechápavému Mikovi. Hárky papiera boli husto popísané a na každom z nich boli zložité matematické vzťahy ako napríklad trojitý Kujbyševov integrál, pomocou ktorých elegantne dokazoval svoje predpoklady. Mik, ani nikto iný v dome, matematike príliš nerozumel, ale to, čo sa dialo vonku, mohlo byť podozrivé každému, okrem chudáka Ryana. Počasie sa náhle zmenilo a paradoxne k špecializácii mladého fyzika začalo sa prudko otepľovať. Kaluže vyschli, tráva sa šúverila, lesy bledli, vietor sa zastavil a počas teplých večerov zaplnilo pahorky v Te Aro démonické cvrlikanie neznámeho neviditeľného hmyzu. Na Mae a Walkera, ktorých predkovia tu žijú od nepamäti, mali zmeny teplôt očividne nepriaznivý vplyv, obaja nervózne pobehovali okolo domu, ovievali sa a zapchávali si uši vatou, aby nepočuli cvrlikanie odporného hmyzu. Vrátnik Joe Stenham vraj zomrel na následky vyčerpávajúcich horúčav, majiteľ domu pán Gordon odcestoval do Vietnamu, Brad zmizol, zanechajúc za sebou množstvo dlhov. Mik bol však celkom spokojný s premenou počasia a do lesov nad zložitými zálivmi chodil častejšie ako predtým, ale len dovtedy, kým sa geniálny fyzik zrazu neodšťahoval zo spoločnej haly, kde sa doposiaľ povaloval zabalený do kockovaného spacáku. Kockovaný spacák zostal prehodený cez kreslo a o pár dní začala sopka Ruapehu vypúšťať v polhodinových intervaloch žltý sivoý dym, ktorý bolo onedlho cítiť aj na uliciach Wellingtonu. Mik cítil, že je to pach geniálneho fyzika nízkych teplôt, čo sa neskôr dokázalo pri náleze jeho zažltnutých sírových spisov. Tento nenápadný učenec bol totiž diablov vyslanec alebo niečo podobné. Na ostrove zavládla nervózna atmosféra, médiá sa venovali sopke, v ktorej niečo bublalo, polícia uzavrela príchodové cesty k horským chatám, ľud sa však prekvapujúco hrnul k sopke napriek hrozivým prognózam svetových odborníkov. A neboli to len profesionáli, čo sa hrnuli do nebezpečného územia, medzi zvedavcami boli aj slušní pracovití ľudia, rodiny s deťmi, školáci, dôchodcovia. Ľud akoby sa nebál smrti. Stále bolo teplo, z oblohy padal jemný sivý prach a celá krajina osivela. Aj Mik sa vybral k sopke preplneným vlakom a spolu so vzrušeným Ryanom prekázli cez policajnú bariéru do lesa na sopečnom svahu, po ktorom sa kedykoľvek mohla začať valiť žeravá sopečná láva. Stúpali po svahu a oddýchli si až tam, kde končil les a začínala sopečná hornina porastená trsmi pichľavej trávy. Napili sa mäťového čaju z Mikovej termosky a zjedli tuniačí šalát z konzervy, niekoľko kúskov zemiľ z čínskej pekárne na ulici Thompson. Mik sa pozeral cez lístie na údolie, kde bolo cítiť hemženie ľudstva, zatiaľ, čo sa sírové výpary plazili po svahu čoraz nižšie a svet naokolo nebadane žltol. V hmle postupovali ďalej. Sopečný prach zafarboval okolie, štrk pod nohami bol horúci, ale skalná hrana, za ktorou bolo vriace kráterové jazero, už nebola ďaleko. Mik a Ryan sa jeden druhému v hmle stratili. Síra smrdela a zrážala sa Mikovi na oblečení, ako si všimol, a zrážala sa aj v nose a na jazyku, ako cítil. Prskal a vyplúval, snažiac sa zbaviť pachuti pripomínajúcej smrť. Ryan sa stratil, pravdepodobne sa rozbehol po svahu na vrchol hrany a potom zbehol do krátera k vriacemu jazeru, aby tam bol prvý a aby sa ukázalo, kto je najšikovnejší. Na chvíľu od púšte zavial silný vietor a vzduch sa vyčistil, ale Mik Ryana nevidel, hoci už stál na hrane krátera a vo výhľade mu nič nebránilo. Bublanie vriacej sírovej kaše bolo zreteľne počuť a pohľad na tento jav bol úžasný, fantastická atrakcia, božská hudba, farebné spíšky vystreľovali čoraz vyššie a Mik sa zrazu zahanbil, keď si uvedomil, že blázna už asi zožrala sírová kaša.

Na konci sveta

Napísal Peter Gašpar

Štvrtok, 19 November 2009 19:58 - Posledná úprava Streda, 25 November 2009 22:06

- Čo ak je toto koniec sveta? - pomyslel si a smutne sa pobral dole svahom.